ישראל 3.0

כשהעם מנהיג את המנהיגים

החזון, הטכנולוגיה והתוכנית – לשדרוג
הדמוקרטיה והחברה בעידן הבינה המלאכותית

לוי יצחק משה

מהדורת 2026

תוכן

0 · מניפסט
1 · איך הגעתי לכאן
2 · למה ישראל 3.0
3 · מה שבור
4 · משבר האמון
5 · למה זה אפשרי דווקא עכשיו
6 · הדמוקרטיה הנזילה
7 · איך יודעים שהקול נספר – בלוקציין ו-KYC
8 · ZOOZ PROTOCOL
9 · איך זה משנה את חייך
10 · התוכנית והברית
11 · החזון

אף אומה המתיימרת להנהיג אומות אחרות לא יכולה להישאר מאחור, בין אם בהקשר של דמוקרטיה, שלום, צדק או סדר חברתי.

הקדמה

מה אתה מחזיק בידיך

לפני שאספר לך מי אני ומאין באתי, מגיע לך לדעת על מה בכלל מדובר.

ישראל 3.0 היא שלושה דברים שפועלים יחד: **רעיון** (החזון), **תנועה** (הכוח האזרחי-פוליטי שממממש אותו), ו**כלי** (הטכנולוגיה שמאפשרת את זה).
הרעיון פשוט: להחזיר לעם את כוח ההשפעה האמיתי – לא אחת לארבע שנים בקלפי, כמין "אשראי" בלתי מותנה שנשכח למחרת, אלא כל הזמן. לשם כך בנינו טכנולוגיה – פלטפורמה שמאפשרת לכל אזרח להשפיע ישירות על ההחלטות הנוגעות לחייו, דרך נציגים שהוא עצמו בוחר – אנשי מקצוע שזכו באמונו בתחומם – ויכול להחליף בכל רגע, בשקיפות מלאה, על גבי בלוקצ'יין שאי אפשר לזייף, לפי הכללים שהקהילה עצמה הגדירה.

זו אינה עוד מפלגה, ואינני מבקש להיות עוד מנהיג. אני מבקש לשדרג את השיטה עצמה בהוספת כוח מאזן שמשפר את הדרך שבה אנחנו, כחברה, מקבלים

החלטות. את הפרטים – איך זה עובד, למה עכשיו, ואיך זה משנה את חייך – תמצא בפרקים הבאים.
משהבנת לאן אנחנו הולכים, הרשה לי לספר לך איך הגעתי לכאן.

פרק 0

מניפסט

קריאה לשיתוף פעולה - מֵאדם פשוט, בלי שרביט קסמים

הספר הזה אינו הצגה של מה שאני יודע, ואינו ניסיון לשכנע אותך שאני זה שמצא את הדרך הנכונה לתקן את מערכות המדינה. לא תמצא כאן את רשימת ההישגים שלי. **הספר הזה הוא קריאה לשיתוף פעולה**.

איני מבקש שתסכים איתי על הכול. כל אדם רואה אחרת, חושב אחרת, ומביא איתו עולם שלם משלו – וטוב שכך. אני מבקש דבר אחד בלבד: שתעצור לרגע, ותסתכל על מה שקורה כאן.

מדינה קטנה, שצמחה מאפס למאה במהירות חסרת תקדים. התחלנו כמו עסק משפחתי, והפכנו לסטארט-אפ בין־לאומי שכל העולם משתמש בו – החזק מסוגו על פני כדור הארץ. זה מרשים, וזה גם מפחיד. אבל כבר אין לנו את הפריווילגיה לבחור אם להתמודד עם זה. אנחנו כבר שם.

אינני בא להציע את עצמי כמנהיג, לא ככותב, ובוודאי לא כמטיף. אני אדם פשוט, בלי שרביט קסמים – מזהה טעויות, עושה אותן, מתקן ומתקדם, כמו כל בן אנוש. אבל ראיתי, למדתי, ניתחתי, והבנתי מה

שהבנתי – ואיני יכול עוד לעצום עיניים. עם מה שראיתי, ועם הניסיון והכלים שצברתי בדרך, אני פשוט מחויב לתקן את מה שביכולתי. זה כל הסיפור.

ואני יודע שברגע שאני עושה את הצעד הזה, אני נכנס לזירה – לפחות חלקית. לא כמנהיג מפלגה, לא כמי שמחפש כיסא או כותרת, אלא להוביל אל שינוי מהותי; *לפזר* את הכוח ולהחזיר אותו לעם. מישהו צריך להתחיל – גם כשזה לא נעים. אז כן – אני בוחר להיות חלק מהתנועה ולהוביל אותה ביחד איתך, ואני אומר זאת בפתיחות. לא כדי להחזיק בכוח, אלא כדי להתחיל את מה שמישהו חייב להתחיל.

ולכן אני פונה אליך, הקורא. לא כדי שתריע, ולא כדי שתאמין לי בעיניים עצומות – אלא כדי שתראה בעצמך את מה שראיתי, שתבין מה שהבנתי, ושתביא את המטען שלך – הניסיון, החוכמה והכישרון שרק לך יש – אל התיקון הזה.

כי האמת? איש אינו יודע מי יצליח, ואיזו דרך תעבוד בסוף. אבל זה בדיוק ההבדל בין מי שמחכה לשלמות לבין מי שמתחיל. אנחנו נתחיל, ונשתפר תוך כדי תנועה – בדיוק כמו סטארט-אפ: יוצאים לדרך, לומדים, מדייקים. אין נוסחה מושלמת לשינוי חסר תקדים בהיסטוריה. יש רק צעד ראשון ואנשים אמיצים לבצע אותו יחד.

אז אל תדון אותי, ואל תצפה ממני ליותר מדי – וכך גם אני כלפיך. בוא נעשה יחד את מה שאנחנו יכולים לעשות. כי רק ביחד יש לנו את הכוח.

פרק 1

איך הגעתי לכאן

מבית חב"ד בשטרסבורג עד ההחלטה שאי אפשר לברוח ממנה

מי בכלל רוצה להיכנס לפוליטיקה? מי רוצה להידרס ברבים, לספוג השמצות ובושות, לעמוד ערום ושקוף מול מיליוני אנשים, להופיע בחדשות תחת אש? מי מוכן להחליף חיים חופשיים וטובים – עסקים משלו, הים, מסעדות טובות, ברים וטיולים בעולם – בחיים של מאבק מתמיד? במשך עשרות שנים עניתי על השאלה בפשטות: לא אני. ובכל זאת, אני כאן. וכדי להסביר מדוע, אני צריך לחזור אחורה – עד לבית שבו גדלתי.

נולדתי בשטרסבורג, בשנת 1979, למשפחת סממה. הוריי, שיאריכו ימים, משמשים שלוחים של הרבי מליובביץ' בעיר כבר מעל חמישים שנה. מי שביקר אי־פעם בבית חב"ד בחוץ לארץ יודע בדיוק על איזו אווירה אני מדבר: בית פתוח עשרים וארבע שעות ביממה, שולחן שבת שסביבו יושבים אורחים מכל קצות תבל; נוסע אבוד, סטודנט בודד, איש עסקים שנקלע לעיר, יהודי שלא ידע לאן ללכת. בבית ההוא למדתי את השיעור הראשון והחשוב ביותר בחיי:

שאדם נמדד לפי מה שהוא נותן, לא לפי מה שהוא לוקח.
אבל היה גם צד שני. במקביל לבית החם והפתוח, קיבלתי חינוך חרדי קפדני, שמרני, ולעיתים – אני אומר זאת בכבוד, אך בכנות – קשוח עד כדי זעזוע. וכבר אז, כילד, משהו בתוכי לא הסכים. הרגשתי שהדרך הזאת, על כל יופייה, אינה הדרך האולטימטיבית. לא דחיתי את הערכים; אני נושא אותם עד היום. דחיתי את הכפייה, ואת הצורך לשלוט. הבנתי, עוד לפני שהיו לי מילים לכך, אמת פשוטה שתלווה אותי כל חיי: אי אפשר להכריח אדם להיות כזה או אחר, או להאמין במשהו. אפשר רק להראות לו.

✦ ✦ ✦

במשך שנים סירבתי להביט במסקנה המתבקשת – זו שלחשה לי שאם המצב שבור ואיש אינו מתקן, אולי האחריות מוטלת גם עליי. עליתי לארץ ישראל, בניתי עסקים, חייתי חיים טובים, נסעתי בעולם, גרתי מול הים, ברוך השם, ועד היום. יכולתי להמשיך כך לנצח, בשקט ובנוחות, ואיש לא היה מלין. אבל ככל שהתבוננתי במדינה שאני אוהב, כך התחדדה בי תחושה שלא נתנה לי מנוחה: שמשהו יסודי שבור,

ושרוב האנשים הטובים פשוט התייאשו מלתקן אותו. הם לא ויתרו כי לא היה אכפת להם; הם ויתרו כי לימדו אותם שאי אפשר.

ואני עצמי – תמיד האמנתי שאפשר. שאדם אחד, עם המשאבים הנדרשים ועם רצון אמיתי וכנה, מסוגל לחולל שינוי בסדר גודל כזה. אבל לא הרגשתי שאני האדם הזה – ובכלל, איפה המשאבים? ואז התחלתי לשים לב לסימנים. פְּרַנסואה הולנד, פוליטיקאי אפור וחסר כריזמה, הפך לנשיא צרפת. דונלד טראמפ – איש עסקים בלי רקע פוליטי ושנוי במחלוקת – הפך לנשיא ארצות הברית. באותה תקופה, הביטקוין – המטבע המבוזר על רשת הבלוקציייין, שאיש לא האמין בו – התחיל לשבור שיאים, והפך מחלום אוטופי למערכת שמפעילה מאות מיליארדים. אילון מאסק צבר עושר והשפעה במהירות שאיש לא דמיין. וברקע, האינטרנט והבינה המלאכותית שינו את העולם כולו בתוך שנים ספורות, בלי לבקש רשות מאיש. הבנתי דבר פשוט: מה שנראה בלתי אפשרי אתמול – קורה היום. המשאבים שפעם נראו בלתי מושגים – זמינים היום בקליק. הכללים השתנו. וזה לא רק עניין של אמונה; זה מה שהעולם עצמו מראה לי, שוב ושוב.

במקביל, כבר בשנות 2014-2016 הרגשתי שמכרנו את עצמאותנו למערב – והיום כולם רואים שההחלטות הגדולות על גורלנו מתקבלות הרחק מירושלים. לפני

שלוש שנים אמרתי שהמלחמה תהיה ארוכה מאוד, ושהיא תסתיים בממשלה חדשה שתשנה את הסדר החברתי בישראל; שלוש שנים חלפו, והיא לא נגמרה. את הגרסה הראשונה של "ישראל 3.0" כתבתי עוד **לפני** ה-7 באוקטובר – ובתוכה הזהרתי מפורשות מפני סכנה מיידית של מתקפת פתע חסרת תקדים על ישראל. לא כי אני נביא – אלא כי זה היה הגיוני. בשנים שקדמו לכך ראינו פסגות סדירות בין חמאס, חיזבאללה ואיראן; היה ברור שמשהו מתבשל, וכמובן, לא הייתי הראשון ולא היחיד שראה את זה מראש. ואם המוסד והשב"כ יודעים לזהות מהלכים בכל פינה בעולם – אין שום סיבה שלא נדע מה קורה מעבר לגדר. ובכל זאת, לא ידענו. או לא רצינו לדעת.

אם מה שפעם היה נראה בלתי אפשרי – קורה היום,
אם המצב בארץ ובעולם – מכריח שינוי אסטרטגי,
אין לי ספק שמה שאני רואה – אפשרי.

והיו עוד שני דברים שדחפו אותי. הראשון: שנים האמנתי, כמו רבים, שכל הפוליטיקאים פשוט שקרנים ומושחתים. ואז הבנתי אמת עמוקה יותר – לא האנשים מושחתים, השיטה משחיתה; גם אדם ישר שנכנס אליה נבלע בתוכה. וברגע שהבנתי שהטכנולוגיה יכולה לשנות את כללי המשחק – לבזר

את הכוח ולהפוך את ההחלטות לשקופות – נפל המחסום. פתאום ראיתי שאפשר להיכנס ולתקן, בלי להתלכלך.

והשני, אולי החשוב מכולם: ניסיתי דרכים אחרות. במשך שנים השקעתי זמן וכסף ביוזמות קהילתיות, בעמותות ובארגונים אזרחיים – כי רציתי לתת לאחרים לתקן, לא לשלוט בעצמי. אבל ראיתי שהמצב ממשיך להידרדר, ושאיש מבעלי הסמכות אינו פועל בכיוון הזה. וכך הגעתי, כמעט בעל כורחי, למסקנה שאין דרך אחרת: שינוי אמיתי לא יבוא מתיקון קוסמטי, אלא משדרוג השיטה עצמה. ואני מאמין בכל ליבי שהיא תצליח, ושגם אתה, הקורא, תשתכנע. כי זו אינה המצאה שלי – היא מלווה את המחשבה המדינית כבר קרוב ל-150 שנה, ורק היום, לראשונה, יש בידינו הכלים ליישם אותה. היום, קל מתמיד.

לקח לי יותר מעשור לגבש את מה שאתם קוראים עכשיו. זה לא היה רעיון שנולד בין לילה, אלא חזון שהבשיל לאט, שנה אחר שנה, בין העסקים למשפחה. אבל שימו לב – במשך כל השנים האלה, השאלה שליוותה אותי לא הייתה "אם לא אני, אז מי". להפך. חיפשתי דווקא את המישהו האחר: את האדם שיקום ויממש את החלום הזה במקומי, כדי שאוכל להישאר בשקט בחיי הטובים. חיפשתי אותו בכל מקום, ורוב הזמן לא מצאתי; וכשחשבתי שמצאתי – התאכזבתי.

עד שהבנתי שזו בדיוק ההרגשה של כל אחד מאיתנו העומד בקלפי: מחפש מישהו להאמין בו, ויוצא מאוכזב, שוב ושוב. ורק אז, אחרי שנים, שאלתי את עצמי את השאלה מן הכיוון ההפוך: אם אני רואה את מה שאני רואה, והניסיון שצברתי מאפשר לי לעשות משהו – אז מי אני שאתעלם מזה? ואם לא עכשיו – אז מתי? וכך הבנתי שאין לאן לברוח. הבית שבו גדלתי לימד אותי לתת. המדינה שאליה עליתי לימדה אותי כמה עוד יש לתקן. והטכנולוגיה של זמננו נתנה לי, לראשונה בהיסטוריה, את הכלים לעשות את זה באמת.

אבל חזון, לבדו, אינו מספיק – ואת זה חשוב לי לומר בפתיחות מלאה. בית הקברות הפוליטי מלא במפלגות ותנועות קטנות שתמיד צדקו ולעולם לא ניצחו. להיות צודק זה נחמד; זה לא משנה את המדינה. כדי לשנות באמת את צורת החשיבה של אנשים צריך יותר מרעיון טוב – צריך כלים, צוות, ותקציב. ולכן, בין השאר, אני כותב את הספר הזה. אני לא מחפש מחיאות כפיים, ואפילו לא רק קול בקלפי. אני מחפש שותפים: אנשים שמבינים את דחיפות השעה ומוכנים לבנות, לא רק להסכים. אם אתה אחד מהם – המשך לקרוא. הספר הזה נכתב בשבילך.

הוא אינו נכתב מתוך רצון בכוח; יש לי חיים טובים בלעדיו, תודה לבורא העולם, ואני יודע בדיוק כמה אני מוותר. הוא נכתב מתוך משהו אחר לגמרי: מתוך

תחושה שקיבלתי הרבה, ושהגיע הזמן להחזיר. אז הרשו לי לקחת אתכם, פרק אחר פרק, אל מה שראיתי – ואל מה שאני מציע שנעשה יחד.

פרק 2

למה ישראל 3.0

שלושה דורות, ושלושה עמודים

אולי שאלת את עצמך למה קראתי לתוכנית "ישראל 3.0". השם אינו מקרי. אפשר לקרוא אותו "ישראל שלוש", בדיוק כמו "Web3" – והוא מסמן ישראל חדשה: לא רק טכנולוגית, אלא ישראל בגרסתה השלישית. וכדי להבין מה זה אומר, צריך להכיר את שתי הגרסאות שקדמו לה.

ישראל 1.0 נולדה אחרי יציאת מצרים. יצאנו מעבדות, והקמנו מדינה עצמאית משלנו – מדינה שבה האדמות, משאבי הטבע והתוצרת שייכים לעם בלבד. זה היה הדור המייסד: לידת העם, וההבטחה של אחדות. אחדות שלא תמיד שמרנו עליה – ודווקא הפילוג הפנימי, בסופו של דבר, הוא שהוביל לגלות. וזה בדיוק הלקח שנשא אותנו הלאה.

ישראל 2.0 הייתה הגלות. גורשנו מארצנו והתפזרנו לכל קצוות תבל – פיזית, גיאוגרפית ותרבותית. אם נחשוב על זה כמו סטארט-אפ: 1.0 הייתה הקמת החברה, ו-2.0 הייתה "חדירת השוק" – פיזור היהודים בכל העולם. והנה האמת הלא-נוחה: ישראל

של היום, על אף עצמאותה, עדיין מתנהגת כמו 2.0. כמו גטו – אבל בקנה מידה של מדינה. סגורים בתוך עצמנו, מתגוננים, חוששים.

וישראל 3.0? היא המיזוג בין השתיים. כל מי שהתפזר בעולם ולמד ממנו חוזר עכשיו להתחבר, לשתף פעולה, ולגבש גרסה חדשה ומגוונת שמתאימה לכל העולם. לא עוד גטו – אלא עם שפושט את בגדי הגלות, לובש בגדי מלכות, ויוצא להוביל. וזה כבר קורה: העולם עצמו כבר עבר ל-3.0 – הכול שקוף, נגיש, מחובר. הבעיה היחידה? המערכת השלטונית נשארה תקועה ב-2.0, ארכאית, בלי שליטה על העולם החדש. ישראל 3.0 היא בדיוק הגשר הזה: לשדרג את הסיסטם עצמו אל הגובה שאליו כבר הגיע העולם.

✦ ✦ ✦

שלושת העמודים של ישראל 3.0

לפני שנפרט אותם, מילה אחת חשובה – כי אני יודע מה אתה אולי תחשוב. אתה תקרא "ביטחון", "ריבונות", "אדמות", ותחשוב לעצמך: רגע, הבטחת לי תיקון של הדמוקרטיה, ופתאום אתה גולש לפוליטיקה ימנית – או שמאלנית. אז עצור. זה בדיוק ההפך. אני לא מדבר כאן ימין או שמאל – אני מדבר היגיון פשוט: שלכל עם מגיע שקט וגבולות שאינם שנויים במחלוקת. ואתה חושב שזה בלתי אפשרי – שיש רק את "הטירוף של הימין" מצד אחד, או את "התמימות של השמאל" שמוכן לחלק את ארצו מצד שני? אני רוצה להראות לך דבר אחר לגמרי: שכל הבעיות האלה – ביטחון, שלום, יוקר מחיה, פילוג – נובעות מאותו מקור אחד: מהאופן שבו אנחנו מנהלים את המדינה. שנֵה את השיטה, ופתרת את השורש. אין בעיית ממשל – אין מריבה בין ימין לשמאל. אין מריבה ביניינו – אין בעיה עם השכנים. כך פעל העם הזה ברגעיו הגדולים – כשהיה מאוחד. שלושת העמודים שלפניך אינם אג'נדה פוליטית ימנית או סוציאלית; הם התוצאה הטבעית של עם שחזר לנהל את עצמו נכון.

שלושת העמודים של ישראל 3.0

אז על מה ישראל 3.0 עומדת? על שלושה עמודים – שלושה ממדים שיחד מחזיקים חברה שלמה:

ערכי ישראל – הממד הפוליטי-משפטי. שלטון-עם אמיתי, דמוקרטיה 3.0. אכיפת צדק ומשפט לכולם. צמצום שליטת קבוצות קטנות על הכלל. הגברת השקיפות והביזור במערכות המדינה. וחיים של שלום ורווחה, לפי ערכי האמת ואהבת ישראל.

עם ישראל – הממד הכלכלי-חברתי. בניית האומה על ערכיה הייחודיים, ויצירת אחדות אמיתית בעם. שבירת מונופול הקרקעות והחזרת קרקע ציבורית לידי האזרחים, כדי שדיור יהיה בהישג יד לכולם. הורדת מיסים ומחירי מחיה. ומעל הכול, שיפור איכות החיים עד שנהפוך למודל בינלאומי.

ארץ ישראל – הממד הביטחוני. החזרת ההרתעה והשקט. חיסול האיומים על ישראל, מבית ומחוץ. שלום בר-קיימא. הכנת הקרקע לעליית היהודים ארצה. כי בלי ביטחון, שום חזון אחר לא מתקיים.

שלושת העמודים האלה הם המצפן של כל מה שיבוא בהמשך. עכשיו, אחרי שהבנו לאן אנחנו הולכים – בואו נבין קודם מה שבור בדרך.

פרק 3

מה שבור, וכמה זה קרוב אליך

מדוח החניה ועד שורש אחד

לפני שלושה ימים קיבלתי דוח חניה. שכחתי להפעיל פַּנגו ליד הבית שלי. בסדר, טעות שלי. אבל אז התחיל הסיפור האמיתי: חצי שעה מול המחשב, טופס אחרי טופס, רק כדי לבקש ביטול. המדינה שגובה ממני מיסים בכל חודש – לא יודעת שאני גר בעיר הזאת. אני צריך להוכיח לה את זה שוב ושוב, בעשרות אתרים נפרדים, כאילו אני זר.

זה נשמע כמו זוטה. זה לא. זו תמצית של מדינה שלמה: אותה מערכת שמחזיקה עליי אלף פרטים כשהיא רוצה לגבות – לא מוצאת אף אחד מהם כשאני צריך שירות. כל אזרח מכיר את זה בעל־פה: שעה בטלפון עם מוקד, שלושה טפסים שסותרים זה את זה, "תחזור מחר", "זה לא המשרד שלנו".

ואם נעלה מדרגה מעל הפַּנגו – התמונה זהה. שעה וחצי בפקק בכל בוקר, בעולם שכבר יודע לנתב תנועה בזמן אמת. יוקר מחיה שמטפס בלי לעצור. דירה שכבר לא באמת שייכת לדור שלנו. מערכת שלמה – מנהלית, כלכלית, פוליטית – שנשארה עשרות שנים מאחורי הטלפון שבכיס שלך.

והנה מה שחשוב לקלוט: הבעיה איננה שאין פתרונות. הכאב הזה אינו מקרה של חוסר מזל. יש לו שורש אחד, פשוט להחריד: יותר מדי כוח מרוכז בידי מעטים מדי.

ידוע שכוח מושך שחיתות, והרבה כוח מושך הרבה שחיתות. זו אינה אמירה על אדם זה או אחר – זו אמירה על מבנה. וזו התובנה שלקח לי שנים להבין: הפוליטיקה אינה מושחתת בגלל אנשים רעים. גם אדם ישר לחלוטין, ברגע שהוא נכנס לשיטה הזאת – נבלע בתוכה. השיטה עצמה, ריכוזיות הכוח בקודקוד, היא שמייצרת את השחיתות. לכן אי אפשר רק "להחליף אנשים" ולצפות לשינוי. צריך להחליף את השיטה.

ומה השיטה הזאת מייצרת בפועל? מונופולים ששולטים על האדמות, על הבנקים ועל הייבוא – ולא רק עליהם: גם על תעשיות הייצור, הנשק והתרופות, ששולטות באורח החיים שלנו ובסביבה שבה אנו חיים, יום אחר יום. הם אוסרים כל מה שיוזיל לך את החיים. יש כבר היום דרכים זולות לבנות דירה – אבל מי שמרוויח מהיוקר דואג שהן לא ייכנסו ארצה. הנציגים שבחרנו שכחו את הבוחרים, ונתנו לתעשיות שלמות ליפול לידי מעטים. במקום צדק – פרוטקציה. במקום שוק פתוח – חֶנֶק.

וכך שום דבר לא באמת מתקדם ברמת המדינה: תמיד יותר יקר, יותר ריכוזי, יותר מושחת. לא כי אנחנו חסרי מזל – אלא כי המבנה בנוי בדיוק כך. אבל אם הריכוזיות היא המחלה – אז הביזור הוא התרופה. וזה בדיוק החלק המרגש: מה שהיה חלום לפני עשור הפך היום לאפשרי לחלוטין. לשם אנחנו הולכים.

פרק 4

משבר האמון הכפול

לא רק המוסדות – גם הבמה שבה אנחנו חיים

ריכוזיות הכוח אינה רק פוליטית. בעשור האחרון קם כוח חדש – ריכוזי לא פחות, ואולי מסוכן יותר, כי הוא נכנס ישר לכיס, למיטה ולראש של הילדים שלנו: הרשתות החברתיות.

החינוך שלנו עבר לפִיד. הילדים כבר לא מתחנכים בעיקר בבית או בבית הספר – הם מתחנכים דרך המשפיענים. כל משפיען הפך למורה, כל סרטון להרצאה. ואיפה המדינה? המערכת? יְשֵׁנה. בזמן שכל העולם זרם אל תוך הטלפון של הילד שלנו, **איש לא שמר על השער**, כפי שנרדמנו בבוקר שמחת תורה, ה-7 באוקטובר, והמחבלים חצו את הגבול "השמור בעולם" בלי שאיש עצר אותם.

והתוכן הזה אינו ניטרלי. רשת שכל מטרתה למקסם את הזמן שלך על המסך מעוותת את המציאות – מזינה השוואה, חרדה וכעס, כי כעס "מוכר" הכי טוב. וזו כבר לא סברה: ביולי 2026 צרפת חוקקה איסור גורף על רשתות חברתיות מתחת לגיל 15, בעקבות אוסטרליה שאסרה מתחת לגיל 16. כשמדינות שלמות מחוקקות נגד מוצר – זה מפני שהמוצר פוגע.

ומעל הכול יושב ריכוז כוח חדש: קומץ חברות ששולטות בנתונים של האנושות כולה. מי שמחזיק ב-Data מחזיק בכוח – והן הפכו חזקות מממשלות, מעצבות תרבות, דעה ובחירות. זה בדיוק אותו חולי מהפרק הקודם, בגרסה דיגיטלית: יותר מדי כוח, בידי מעטים מדי, בלי בקרה ובלי שקיפות.

וכך נוצר משבר אמון כפול. כבר איננו סומכים על המוסדות – ראינו מדוע. וכעת איננו יכולים לסמוך גם על הבמה שבה אנו מבלים את רוב שעות היום. אין לנו מרחב אחד, לא ממשלתי ולא פרטי, שבנוי קודם כול לטובת האזרח.

וכאן צריך לומר משהו לא פופולרי אך אמיתי: הכיוון הזה – ריכוז הנתונים, זהות דיגיטלית, כסף דיגיטלי – לא עומד להיעצר. העולם הופך למרחב אחד ומחובר, וזה בלתי נמנע. כשם שהמעבר מחנויות מפוזרות באינטרנט אל אמזון חייב מבנה ניהול חדש, כך עולם מחובר יחייב צורות חדשות של משילות גלובלית. זו אינה קונספירציה; זו תוצאה מבנית של חיבור.

אפשר לראות את הכיוון כבר היום. האיחוד האירופי הוא דוגמה חיה: עשרים ושבע מדינות שהעבירו חלק

מסמכויותיהן לנציבות האירופית – מעין ממשלה על־לאומית קטנה – ולפרלמנט משותף. ובמקביל, הטכנולוגיה מעמידה בפני האנושות שאלות שאף מדינה לא תפתור לבד: אילון מאסק אומר שבתוך 10 עד 20 שנה העבודה תהפוך לבחירה ולא להכרח; רובוטים ובינה מלאכותית יחליפו מקצועות שלמים; והמדע מאריך את תוחלת החיים. מי יממן את הפנסיות? האם תידרש הכנסה בסיסית אוניברסלית? ומי יפקח על נשק גרעיני ועל הביטחון הבין־לאומי בעולם שהפך לכפר אחד? לשאלות האלה נגיע בקרוב – אם נרצה ואם לא.

והשאלה האמיתית, היחידה שחשובה, היא: האם האנושות תשלוט במבנה החדש – או שמספר מצומצם של גורמים יכתיב אותו לכולם? כי הכיוון כבר כאן. תוסיף לנתונים בינה מלאכותית שלומדת לבד, רובוטים, בלוקצ'יין וקוונטום – וקיבלת בעלי טכנולוגיה שהופכים ל"סופר־שולטים" בתודעה, בבחירה ובמעשה של כל אדם. העולם בונה כבר עכשיו זהות דיגיטלית גלובלית וכסף דיגיטלי גלובלי. וכאן השאלה מתחדדת לנקודה אחת: מי יחזיק בהם – קומץ תאגידים וממשלות, או העם עצמו? כל הספר הזה קיים כדי לתת את התשובה השנייה.

✦ ✦ ✦

ועוד דבר על ריכוז כוח, כי הוא לובש צורות רבות. יש בעולם היום מגמה תרבותית חזקה שאומרת: כולם צריכים להיות זהים, וכל זהות מובחנת – לאומית, דתית או מסורתית – היא מכשול שיש להסיר. אני מאמין להפך: חברה בריאה מגִנה על זכותו של כל עם ושל כל אדם לשמור על ייחודו, ובכלל זה על אופייה היהודי של מדינת ישראל. אין בכך שנאה לאיש – יש בכך סירוב לוותר על מי שאנחנו.

וכאן דוגמה קונקרטית: בית המשפט העליון. עצם השם אומר הכול – כאילו זו הרשות שמעליה אין. אבל "עליון" באמת יש רק אחד, והוא אינו יושב באולם בית משפט. השופטים הם בני אדם, והם יכולים לטעות. לכן דווקא המסורת היהודית לא הפקידה את הדין בידי אדם אחד או שניים, אלא בידי בית הדין הגדול של שבעים ואחד – ריבוי, לא ריכוז. אותו עיקרון שמלווה אותנו לאורך כל הספר. ובישראל יש תנאי נוסף: מי שבא לשפוט את עם ישראל אמור להכיר את ערכיו ואת תורתו, ולא לשפוט אותו לפי השקפה זרה לו. והשאלה הפשוטה שראוי שכל אזרח ישאל – מי בכלל מינה אותם?

אני מעדיף לומר את זה בבירור, גם במחיר של אחוזים בודדים שלא יאהבו – כי אי אפשר לרצות את כולם, ואני מבכר בהירות על פני חנופה. אבל אין כאן שנאה ואין כאן מלחמה: יש כאן דרישה אחת פשוטה –

שהשלטון, ובכללו השופטים, יהיה כפוף לעם ולערכיו, ולא מעליהם.

פרק 5

למה זה אפשרי דווקא עכשיו

הפוליטיקה החדשה־המחויבת

בפרק הקודם כתבתי משפט אחד שאסור להשאיר תלוי באוויר: הטכנולוגיה שיכולה לתקן את הכול כבר קיימת. עכשיו אני מוכיח אותו.

מה שהיה בלתי אפשרי לפני עשור – לנהל מדינה שקופה, מבוזרת, שמשרתת את האזרח בזמן אמת – אפשרי היום לחלוטין. לא בעתיד, לא "כשהעולם יתקדם". עכשיו. וכמו שהתרגלנו לטלפון החכם עד שאי אפשר בלעדיו – כך נתרגל למדינה שפשוט עובדת.

וזו אינה תיאוריה. אֶסטוניה – מדינה קטנה כמונו – בנתה כבר מדינה דיגיטלית כמעט לחלוטין: אזרח פותח עסק בכמה דקות, מצביע מהטלפון, וכל מסמך ממשלתי מאובטח בבלוקציין כך שאי אפשר לזייף אותו בלי שיֵדעו. מה שהם עשו בקטן – אנחנו, אומת הסטארט־אפ, יכולים לעשות בגדול.

קח שקיפות: היום כמעט אי אפשר לעקוב אחרי כספי עמותות, תרומות ומיסים. עם בלוקציין וחוזים חכמים, כל שקל של הציבור גלוי לעין, והכסף עובר ישירות למי שצריך – בלי תיווך, בלי "נעלם בדרך". מענק לכל אזרח, בלחיצה, שקוף לכולם.

והנה הקפיצה של השנתיים האחרונות – הבינה המלאכותית. באמצעות הכלים הקיימים היום אפשר לאמת שמאחורי פרופיל עומד אדם אמיתי ולא בוט או מתחזה, למנוע התקפות סייבר בזמן אמת, לנתח מה באמת צריך תושב, שכונה או עירייה, ואפילו להחליט בחוכמה למי כדאי להעניק הלוואה. כל זה – בלי שגוף ריכוזי אחד ינצל את הנתונים שלך למטרה מסחרית או פוליטית. הכוח הזה, בידי העם ובשקיפות מלאה, משנה הכול.

וזה כבר קורה סביבנו: עבודה מקוונת, חינוך מקוון, רחפני משלוחים, ותחבורה אוטונומית שמתחילה לפעול בערים בעולם. "רגע, זה עוד לא באמת עובד? זה מסוכן?" – כך בדיוק אמרו על המכונית, על החשמל ועל האינטרנט. ההיסטוריה תמיד צוחקת אחרונה.

אז אם הכלים קיימים – מדוע המדינה עדיין מתנהגת כמו ב-1990? כי לכלים אין אינטרס, אבל למי שמחזיק בכוח המרוכז יש אינטרס הפוך: שהכול יישאר סגור ולא שקוף. וזו בדיוק הפוליטיקה החדשה־המחויבת של הזמן הזה: לקחת את הכלים שכבר קיימים ולבנות מהם שלטון מבוזר, שקוף ונקי – שמשרת את האזרח במקום לעמוד בדרכו. ואיך עושים את זה בפועל, בכלי אחד מרכזי? דמוקרטיה נזילה. אליה נעבור עכשיו.

פרק 6

הדמוקרטיה הנזילה

איך מחזירים את הכוח לעם – לא כסיסמה, אלא כמנגנון

אז מהו הכלי? קוראים לו דמוקרטיה נזילה. השם נשמע מסובך, הרעיון פשוט להפליא – ואני מבטיח להסביר אותו כך שכל אחד יבין בשתי דקות.

וכדי להסיר ספק מראש: זו אינה המצאה שלי, ולא רעיון חדש. הרעיון של דמוקרטיה נזילה מלווה את המחשבה המדינית כבר קרוב ל-150 שנה. כבר ב-1884 שרטט אותו לואיס קרול – כן, אותו מתמטיקאי שכתב את "אליס בארץ הפלאות" – ומאז פיתחו אותו הוגים רבים, עד לצורתו המודרנית בתחילת שנות ה-2000. ואפילו ניסו אותו בפועל: מפלגות ה"פיראטים" בגרמניה ובשוודיה הריצו אותו פנימית, והיו ניסויים מקומיים נוספים. אבל אף אחד מהם לא צלח בגדול – לא משום שהרעיון פגום, אלא משום שחסרו הכלים: דרך לוודא שכל מצביע הוא אדם אמיתי ויחיד, לספור את הקולות בלי שאפשר יהיה לזייף, ולעשות את כל זה בזול ובקנה מידה של מיליונים. בדיוק שם נכנסת הטכנולוגיה של זמננו – ובכך נעסוק בהמשך. אבל קודם, נתחיל מהבסיס.

היום קיימות שתי צורות דמוקרטיה, ושתיהן שבורות. הראשונה, הייצוגית – זו שלנו: אחת לארבע שנים אתה מוסר לאדם אחד את כל הכוח שלך, בכל התחומים, והוא שוכח אותך עד הבחירות הבאות. חשוב על זה כמו "אשראי" שאתה נותן לארבע שנים – בלי תנאים, בלי החזר, בלי יכולת לבטל באמצע. השנייה, הישירה – שכולם יצביעו על הכול: יפה בתיאוריה, אבל לאיש אין את הזמן, ובוודאי לא את הידע, ללמוד כל הצעת חוק ולהצביע עליה ברצינות.

לכל אחד מאיתנו יש כוח השפעה – פשוט שכחנו ממנו. במודל של "אשראי לארבע שנים" הכוח הזה חסר משמעות, כי מסרת אותו וזהו. אבל מה אם כוח ההשפעה שלך יהיה נזיל – זמין בכל רגע, כמו מזומן ביד? אז הוא הופך לכוח אמיתי.

וזה בדיוק מה שהדמוקרטיה הנזילה עושה.

היא יושבת בדיוק באמצע, ולוקחת את הטוב משתי הצורות. במקום לבחור נציג אחד לכל התחומים, אתה בוחר נציג לכל תחום. נציג-מומחה. מי שמבין בכלכלה מייצג אותך בכלכלה; מי שמבין בביטחון – בביטחון. בדיוק כמו שאינך הולך לאותו אדם לתקן שיניים ולתקן מכונית.

ומי הם המומחים? הם אינם ממונים מלמעלה. כל אדם יכול להציע את עצמו כמומחה בתחום שהוא מבין בו, עם הכישורים והניסיון שלו. אינך צריך להיות פוליטיקאי – אתה צריך להבין באמת בנושא, ולשכנע אנשים לתת בך אמון. וכאן הלב של השיטה: אתה זוכר את משבר האמון שדיברנו עליו? הדמוקרטיה הנזילה בונה את הכוח מחדש בדיוק על היסוד הזה. כוחו של מומחה נמדד לפי כמות האמון שהעם נותן בו. כל "אמון" הוא כמו קול: מי שקיבל הרבה – נושא כוח הצבעה גדול; מי שקיבל אפס – אין לו משקל. הכוח מגיע מן האמון האמיתי של אנשים אמיתיים.

דוגמה: אתה נותן את האמון שלך למומחה בכלכלה שמדבר בשפה שלך. המומחים יושבים יחד, דנים, ומצביעים. אבל – וזה החידוש החשוב ביותר – ההחלטה אינה נקבעת לפי מספר הכיסאות, אלא לפי כמות האמון/כוח ההשפעה של (האזרחים שמאחורי) כל נציג. כשהוא מצביע, הוא מצביע בשמם. אין יותר "קואליציה של 61" שמכתיבה למיליונים. הכוח חוזר להיות אמיתי.

דמוקרטיה נזילה

אתה נותן את האמון שלך

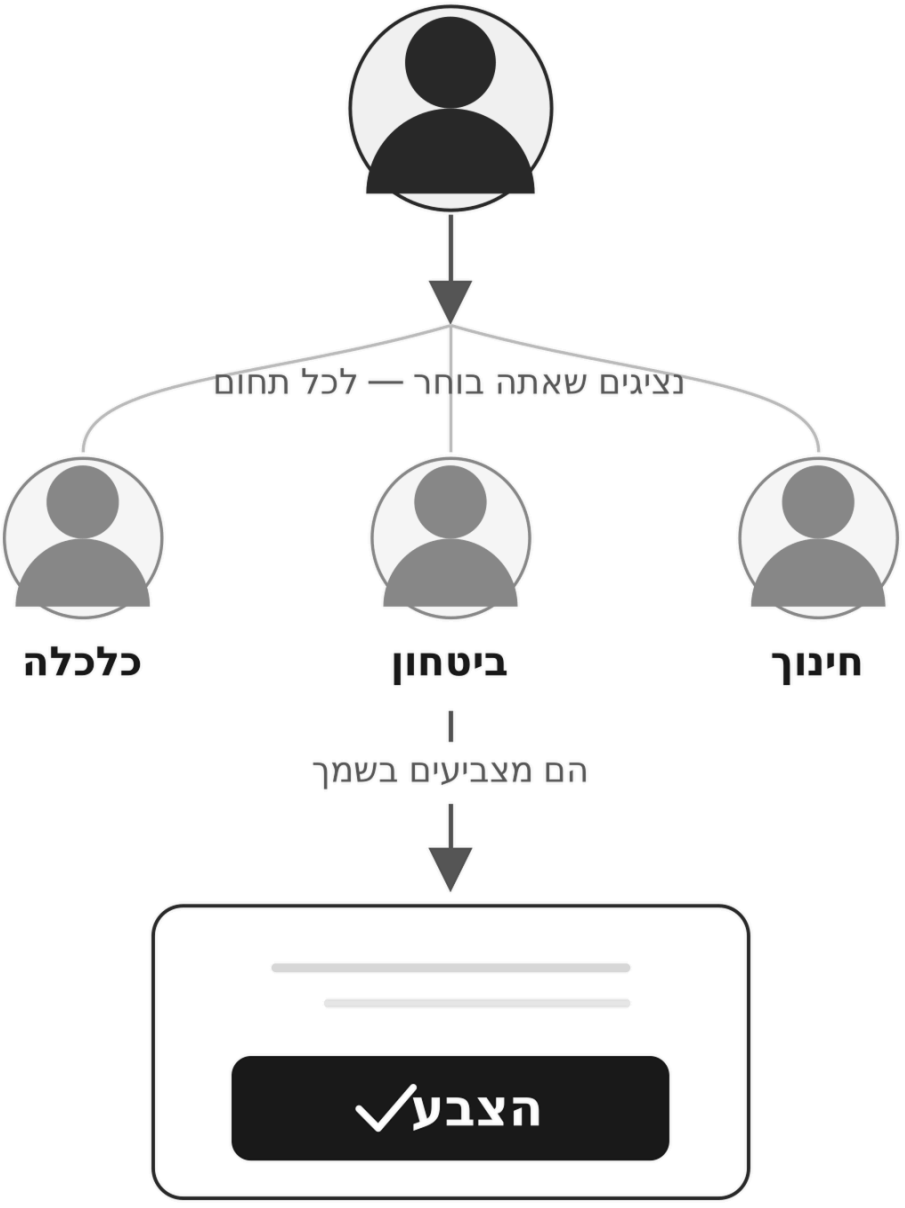

הנציג מצביע בשמך — ובכל רגע תוכל להצביע בעצמך,
או להחליף נציג.

ומה אם שלושים אלף אנשים רוצים להיות מומחים לכלכלה? אי אפשר להושיב את כולם בחדר אחד. לכן, בהדרגה, נגדיר סף מינימלי של אמון שנציג-מומחה צריך לצבור כדי לשאת את קולות האחרים ולשבת בוועדה. ואם המומחה שבחרת לא עבר את הסף – הקול שלך לא אבד: תמיד תוכל להצביע בעצמך, או שהמומחה שלך יעביר את אמונך למומחה אחר שכן יושב בוועדה. תאמר: ככה נוצרים "קבלני קולות" שאפשר לשחד. אולי – אבל זה חסר תועלת: אתה רואה בדיוק למי הועבר האמון שלך, מקבל התראה, ומבטל בשנייה אם זה לא נראה לך. וממילא אתה יכול להצביע בעצמך בכל רגע.

ומה אם הנציג שלי הצביע בנושא מסוים שלא כרצוני? אני תמיד יכול, בנושא בודד, להצביע בעצמי במקומו – וזה אינו ביטול אמון. האמון שלי בו נשאר; אני פשוט רוצה, במקרה הזה בלבד, להצביע אחרת. בדיוק כפי שאתה סומך על חבר חכם ברוב העניינים, אך בעניין אחד מחליט לבד.

וחשוב להדגיש: המערכת תלמד ותתאים את עצמה עם הזמן. היא לא רק נזילה – אלא גמישה גם לשינוי הפרוטוקול הדמוקרטי עצמו. אולי יֵשבו בוועדה 20 המומחים בעלי כוח ההשפעה הגבוה ביותר? אולי רק מי שקיבל למעלה ממאה אלף קולות? אולי נחליף את המומחים עצמם כל ארבע שנים, בעוד כוחם בתוך

הוועדה משתנה באופן נזיל לאורך הדרך? יש המון אפשרויות – ואת כולן נבחר יחד.

ויש עוד שכלול שאנחנו כבר בודקים באפליקציה: לחלק את האמון שלך לכמה מומחים באותו תחום בבת אחת – מעין "בורד" פרטי שמצביע בשבילך. הקול שלך עדיין נספר פעם אחת בלבד; אם כולם הצביעו אותו דבר – מצוין, אם מיעוט חלק – הרוב שלהם קובע את קולך, ואם זה חצי־חצי – אתה מקבל התראה ומכריע בעצמך. ובכל מקרה, בכל רגע, אתה יכול פשוט להצביע לבד ולשנות.

והחלק הכי מודרני, שרק היום אפשרי טכנולוגית: אתה יכול להחליף נציג בכל רגע – בזמן אמת, בתנאים שהוגדרו מראש, דרך חוזה חכם. וכדי שלא יהיה בלבול: "נציג" או "מומחה" הוא הנציג שאתה בחרת ונתת בו אמון – לא מומחה שהמדינה ממנה עבורך. כן, מומחים יכולים לטעות; בדיוק בגלל זה הכוח נשאר בידך: אתה בחרת, ואתה יכול להחליף. כמו קבלן שאתה שוכר – עובד טוב נשאר, מאכזב מוחלף.

יהיו שיאמרו: הגמישות הזאת תביא לאי־יציבות. התשובה שלי פשוטה. ראשית, אי־יציבות זה בדיוק מה שיש לנו היום. ושנית, ההפך הוא הנכון: כשבני זוג יודעים שאפשר להתגרש, הם דווקא משתדלים שלא להגיע לזה. וגם אופי הדיון משתנה: במקום כנסת שצועקת ומכפישה, ועדות רגועות של מומחים מכל

גווני הקשת, שממוקדות בדבר אחד – לחבר בין הדעות, לא לנצח.

זו המשמעות האמיתית של "שלטון עם". לא סיסמה – מנגנון. וזו הפעם הראשונה בהיסטוריה שהוא אפשרי. את הפלטפורמה שמריצה את כל זה כבר בנינו, והיא כבר עובדת – תיכנס ל-coali.app ותראה בזמן אמת. מה חסר? רק אנשים, צוות ותקציב כדי להריץ אותה בגדול. וזו בדיוק הסיבה שהספר הזה קיים: לא כדי לגייס כוח או כסף, אלא כדי לגייס את המבוגרים שבעם – אלה שהבינו שהשאלה איננה איך משיגים שלטון, אלא איך מוציאים את המדינה מהמשבר, ובדחיפות.

פרק 7

איך יודעים שהקול נספר

הבלוקציייין וה-KYC – התשתית שמאחורי האמון

לפני שנדבר על הכלכלה של המערכת, צריך לענות על השאלה שאתה בוודאי שואל כבר כמה עמודים: יפה מאוד, "דמוקרטיה נזילה" – אבל איך אני יודע שהקול שלי באמת נספר? ומי מבטיח לי שמי שמצביע הוא בכלל אדם אמיתי, ולא בוט או מתחזה? התשובה לשתי השאלות היא אותה טכנולוגיה: הבלוקציייין.

בשיטה הישנה, אתה חייב לתת אמון עיוור. גוף מרכזי סופר את הקולות מאחורי דלת סגורה, ואתה מקבל את התוצאה כמו שהיא – בלי יכולת לבדוק. על הבלוקציייין זה בדיוק הפוך: כל קול נרשם בפנקס ציבורי, שקוף ובלתי ניתן לשינוי. אף אחד – לא ממשלה, לא חברה, ואפילו לא אנחנו – לא יכול להוסיף קול, למחוק קול או לשנות קול, בלי שכולם יראו. הספירה כבר אינה "תסמכו עלינו". היא "תבדקו בעצמכם". וזה בדיוק מה שהופך את הדמוקרטיה הנזילה מרעיון יפה למערכת שאי אפשר לזייף.

אבל שקיפות לבדה אינה מספיקה. אם כל אחד יכול לפתוח אלף חשבונות, הדמוקרטיה מתה – כי מי שיש

לו יותר בוטים מנצח. לכן כל משתמש עובר אימות זהות, מה שנקרא KYC. זה מוודא דבר אחד פשוט: שמאחורי כל חשבון עומד אדם אמיתי, אחד ויחיד. אדם אחד, קול אחד. בלי כפילויות, בלי בוטים, בלי התערבות זרה.

וכאן חשוב לי לעצור, כי זו בדיוק הנקודה שבה מערכות אחרות נכשלות. אימות הזהות אצלנו אינו אומר שמישהו אוסף עליך מידע ומנצל אותו. הבלוקציין מאפשר לאמת שאתה אמיתי וייחודי – בלי שגוף מרכזי אחד יחזיק את הנתונים שלך, ימכור אותם, או ישתמש בהם נגדך. מוודאים שאתה אתה, ואז הקול נשאר שלך בלבד. זה ההפך הגמור מהעולם שתיארנו בפרק 4, שבו קומץ חברות יודעות עליך הכול. כאן, אתה מאומת – אבל חופשי.

אז יש לנו מערכת – הדמוקרטיה הנזילה. ויש לנו את התשתית שמבטיחה אותה – בלוקציין שסופר בשקיפות, ו-KYC שמוודא שכל מצביע אמיתי. נשאר החלק האחרון: מה מניע את הכול מבחינה כלכלית, ואיך הערך חוזר אליך – ולא אל משקיע. לשם נעבור עכשיו.

פרק 8

ZOOZ PROTOCOL

התשתית שמתחת. מה הטוקן עושה, למי הוא שייך, ולמה הוא הכרחי

ראינו את המכונה הדמוקרטית, ואת הבלוקציין שמאבטח אותה. עכשיו נכיר את החלק שמפעיל את הבלוקציין עצמו: טוקן בשם ZOOZ. אבל לפני הכול – הבהרה חשובה, כי בעולם הקריפטו בלבול כזה עולה ביוקר. ישראל 3.0 אינה מנפיקה טוקן, אינה מחזיקה בו ואינה מוכרת אותו. ה־ZOOZ שייך לרשת בלוקציין עצמאית, ZOOZ Protocol, שמנוהלת בידי קרן בין־לאומית (בהקמה) ובורד משלה. קואלי היא החברה שפיתחה את הטכנולוגיה – ותו לא. הטוקן אינו שייך לה, אינו שייך לי, ובוודאי לא לתנועה. ישראל 3.0 משתמשת בתשתית הזאת בדיוק כפי שתנועה אחרת הייתה משתמשת בפייסבוק או בוואטסאפ: כמשתמשת, לא כבעלים – ויש לה כמובן הסכמים רשמיים עם ספקי הטכנולוגיה ורשת הבלוקציין.

ובאפליקציה עצמה? אתה מצביע, נותן אמון, מחליף נציג – וכל זה נרשם על הבלוקציין מאחורי הקלעים, בלי שתצטרך לקנות דבר או להבין בקריפטו. עלויות

הרשת מכוסות – בשלב הראשון על ידי רשת הבלוקצ'יין עצמה, שמעוניינת להריץ פיילוטים ברחבי העולם, ובהמשך, בהדרגה, על ידי ארגונים, עמותות וממשלות שיאמצו את המערכת. כך או כך – האזרח אינו משלם כדי להצביע, כי דמוקרטיה לא יכולה להיות מותנית בתשלום.

אבל אולי אתה שואל את עצמך בדיוק עכשיו: רגע – למה בכלל צריך טוקן בשביל כל זה? למה לא פשוט להצביע, בלי "מטבע"? שאלה מצוינת, והתשובה עליה חושפת משהו יסודי – טכני, אבל קריטי.

כל בלוקצ'יין בעולם פועל באמצעות טוקן – לביטקוין יש ביטקוין, לאתריום יש את'. אין בלוקצ'יין בלי מטבע שמפעיל אותו. כלומר, בלי רשת ייעודית היינו צריכים לרכב על המטבע של מישהו אחר – וזה יוצר שתי בעיות. הראשונה: תלות. היינו תלויים בקהילה זרה, שאין לה שום קשר לשלנו – לא אותן שאיפות, לא אותו חזון. השנייה, והחשובה יותר: המחיר. בבלוקצ'יין ציבורי, עלות כל פעולה – כלומר עלות כל הצבעה – משתנה מיום ליום, ויכולה לזנק לגובה מטורף. כשפיתחו את הגרסה הראשונה על אתריום, ב-2020, הגיעה העלות לעשרות דולרים לכל הצבעה בודדת. דמוקרטיה שבה כל קול עולה שלושים דולר היא דמוקרטיה מתה.

לכן נבנתה רשת ייעודית לדמוקרטיה – לא מאפס, אלא על תשתית קוד פתוח קיימת. לרשת פותח פרוטוקול ייחודי ששמו Proof of Influence, "הוכחת השפעה": כוח ההשפעה של הבוחר הופך למדד האמון של הנבחר. והרעיון יפהפה: דווקא האנשים שזכו באמון בתוך הקהילה הם אלה שמאמתים את ההצבעות, באמצעות מנגנון שקוף וקונצנזוס שמבטיח שאף אחד מהם אינו יכול לשנות דבר בלי שהמערכת תדע. לא מכונות אנונימיות אי־שם בעולם – אלא אנשים מתוך הרשת עצמה. עצמאי לחלוטין, שקוף לחלוטין, ובעלות כמעט אפסית.

בתוך הרשת, ה־ZOOZ ממלא שלושה תפקידים: הוא מפעיל את הפעולות על הבלוקציין – כל הצבעה, כל העברת אמון; הוא מתגמל את מי שמריצים את הרשת – ה"נודים", אותם מחשבים עצמאיים שמאמתים ושומרים את ההצבעות (במקום גוף מרכזי אחד שסופר, אלפי מחשבים סופרים במקביל, וכך אי אפשר לזייף); ובהמשך, הוא יאפשר לארגונים בכל העולם – עיריות, אוניברסיטאות, תנועות ו־DAO – שיאמצו דמוקרטיה נזילה, להריץ את ההצבעות שלהם על אותה רשת.

✦ ✦ ✦

ומה מקבל מי שתורם?

כמעט כל מיזם היום נבנה באותה דרך: הון־סיכון, צבא שיווק, ו"דארק־פטרנז" שנועדו ללכוד אותך – ובסוף הערך זורם אל קומץ משקיעים, בזמן שאתה עצמך הפכת למוצר. ישראל 3.0 נבנתה מתוך סירוב מוחלט למודל הזה.

אצלנו, מי שמוסיף ערך – מזמין חברים, משתתף, תורם מזמנו ומידיעותיו – צובר אמון והשפעה. ולהבהרה: להשפעה הדמוקרטית אין שום קשר לטוקן. וזה פותח משהו רב־עוצמה: ישראל מלאה באנשים מבריקים בכלכלה, בביטחון, בחינוך ובבריאות, שלעולם לא ייכנסו לפוליטיקה כי אינם רוצים ששמם הטוב ייגרר בבוץ. במודל שלנו הם לא צריכים. הם מצטרפים לרשות האזרחית, יושבים בוועדות מומחים, צוברים אמון ומשפיעים על ההחלטות – בלי להפוך ל"פוליטיקאים". הערך הולך אל מי שיוצר אותו.

ואותה טכנולוגיה פותחת גם כלכלה שנבנתה בשביל אנשים. קחו הלוואות: היום המערכת מרוויחה מהחוב שלך. עם בלוקצ'יין אפשר להציע הלוואות חברתיות ללא ריבית – קרן ללא מטרת רווח, לאזרחים, שנותנת גישה הוגנת גם למי שהבנקים המסורתיים נועלים בחוץ.

✦ ✦ ✦

מי מבטיח שזה יישאר נקי?

וכאן תעלה השאלה ההוגנת ביותר, ובצדק: יפה מאוד כל האידיאולוגיה – אבל מה מונע ממישהו לגייס כסף על רעיון נקי כמו שלנו, ואז להתעשר ולהיעלם, כמו באלף פרויקטים בעולם הקריפטו? אני מתייחס לשאלה הזאת ברצינות מוחלטת, כי בלי תשובה טובה עליה – כל השאר לא שווה כלום.

התשובה שלנו היא הפרדת רשויות ותפקידים, ושקיפות בכל אחד מהם:

התנועה – ישראל 3.0 – עמותה רשומה בישראל, עם אישור ניהול תקין ודוחות כספיים גלויים לציבור; מממנת את עצמה מתרומות, חודשיות או חד־פעמיות – בהתנדבות, לעולם לא כתנאי.

קואלי – החברה המפתחת – מפתחת את הטכנולוגיה לפי הסכם עם העמותה. היא אינה שולטת בתנועה ואינה מממנת אותה.

קרן ZOOZ Protocol (בהקמה) – מנוהלת בידי בורד בין־לאומי, שתפקידו לפקח על הטוקן: חלוקתו, ההסכמים עם הארגונים ושקיפות הכספים.

ואני יודע מה אתה חושב עכשיו: רגע, לפני כמה עמודים ביקרתי גוף "עליון" שאיש לא בחר – ועכשיו יש בורד? שים לב להבדל המהותי: גם הבורד כפוף בדיוק לאותו עיקרון שעליו נבנתה כל המערכת. הוא שקוף, כל פעולותיו מדווחות לקהילה, ובהדרגה חבריו

ייבחרו בידי הקהילה עצמה, ויהיו ניתנים להחלפה בדיוק כמו כל נציג. הוא אינו מעל העם; הוא כלי בידיו.

ואיני מתיימר לומר שהכול מושלם – עדיין נבנים מנגנונים נוספים, ויש פערים בכוח אדם ובתקציב. אני אומר זאת בכנות, כי דווקא ההודאה בפערים מבדילה ביניינו לבין מי שמבטיח הרים וגבעות. אבל הכיוון ברור: צעד אחר צעד, אנחנו מבזרים, עד שההחלטות – בתנועה וברשת כאחד – יעברו לידי הציבור. וזה, בין השאר, מה שהפיילוטים שלנו נועדו להוכיח: שאנחנו לא רק רעיון, אלא טכנולוגיה אמיתית שכבר עובדת.

בלי הון־סיכון. בלי צוות גדילה של מאה איש. בלי דארק־פטרנז שנועדו ללכוד אותך. גישה שקטה, מדויקת, בשירות כולם. איננו בונים כדי להעשיר משקיעים – אנחנו בונים כדי לייצר ערך ולהחזיר אותו לעם שיצר אותו. זו אינה סיסמה. זו הארכיטקטורה.

פרק 9

איך זה משנה את חייך

מיוקר המחיה ועד השלום – למה ביזור הוא הרבה יותר מ"בחירות שקופות"

עד כאן דיברנו על מנגנון: דמוקרטיה נזילה, בלוקציי‍ין, טוקן. אבל אתה, הקורא, זכאי לשאול את השאלה הכי חשובה: "יופי. אבל מה יוצא לי מזה? אם הבחירות יהיו שקופות יותר והעם ישלוט יותר – האם מחיר הדירה שלי ירד? האם הפלסטינים יניחו לי? מה בכלל הקשר?" זו השאלה הכי נכונה בספר. וזה הפרק שעונה עליה.

נתחיל מהאמת על איך העולם עובד. כל תעשייה פועלת לפי האינטרס שלה – וזה טבעי לגמרי. תעשיית הנשק זקוקה למלחמות. חברות התרופות מרוויחות ממחלות. יזמי הנדל"ן אינם מעוניינים שמחירי הדירות יֵרדו או שאדמות יחולקו לעם. ומטא מרוויחה מתוכן ממכר – גם כשהוא פוגעני – כי זה מה שמחזיק אותך על המסך. אין כאן רשע; זה פשוט הטבע של כל בעל אינטרס. אבל הנה הבעיה: כשקומץ פוליטיקאים שולט בכללים, בעלי ההון והמונופולים לוחצים עליהם – ומנצחים. כי, כפי שכבר אמרנו: כוח מושך שחיתות, והרבה כוח מושך הרבה שחיתות.

עכשיו דמיין שהמשוואה מתהפכת. הנציגים יושבים על כיסאות ניתקים – אפשר להחליף אותם בכל רגע. מונה קולות חי רץ על בלוקציין שאי אפשר לזייף. וכל החלטה מתקבלת לעיני העם, בפיקוחו. מה קורה אז? האינטרס של המונופול כבר לא שוקל מול החלטת העם. כי העם, כשהוא באמת שולט, יחליט לטובת עצמו – לא לטובת בעל ההון. זה כל הסוד. לא צריך "להילחם" במונופולים; צריך רק להחזיר את הכוח למקום שבו אי אפשר לקנות אותו.

ומה נעשה אפשרי אז? יוקר המחיה יכול לרדת. מחירי הדיור יכולים להישבר. הריביות יכולות לצנוח, ואולי אפילו הלוואות ללא ריבית לכל אזרח. הביטחון יכול להיבנות אחרת. החינוך יכול להשתנות. שים לב שאני אומר "יכול" – ובכוונה. כי אני לא כאן כדי להכתיב פתרונות. איני מומחה בכל תחום, ואיש אינו. הפתרונות הקונקרטיים הם תפקידם של העם ושל נציגיו המומחים, אחרי שהכוח ישוחרר לידיהם. תפקידי הוא רק לשחרר את הכוח – לא לנצל אותו.

וכאן דוגמה שממחישה את הנקודה בדיוק. זוכר את הרפורמה המשפטית? היא קרעה את המדינה לשניים, ובסוף לא עברה. ולמה? כי היא לא הייתה הרפורמה הנכונה. ואני יודע את זה לא מהתקשורת – פגשתי אישית אחד מהאנשים שניסחו אותה, מיוזמיה. והוא הודה בפניי בכנות: הרפורמה לא הייתה טובה. וחבל, הוא אמר, שקואלי לא היה כבר אז – כי אז היא הייתה

נבנית אחרת: לא בכפייה של צד אחד על השני, אלא מתוך הסכמה רחבה, בפיקוח העם. זה בדיוק ההבדל בין "לנצח" לבין "לפתור".

✦ ✦ ✦

וזה לא חלום – זה כבר קרה. קח את טייוואן: אחרי קרע חברתי עמוק, מחאה שכבשה את הפרלמנט, הם השתמשו בטכנולוגיה דיגיטלית שמצליחה למצוא הסכמה במקום מחלוקת. במקום רשת שמלבה ריב – פלטפורמה שמאירה דווקא את מה שכולם מסכימים עליו, בלי טרולים ובלי צעקות. וכך, שוב ושוב, נמצא קונצנזוס במקומות שנראו חסרי סיכוי, והוא הפך לחוקים אמיתיים. קח את אסטוניה, שכבר בנתה מדינה דיגיטלית שלמה. קח את דובאי, שמנהלת עיר עם טכנולוגיה מהמתקדמות בעולם. מה שהם עשו – אנחנו, אומת הסטארט-אפ, יכולים לעשות ובגדול.

ואם אתה חושב שהמכשול הכי גדול הוא השנאה בין העמים – תן לי לספר לך משהו מניסיוני האישי. ישבתי שעות ברשתות החברתיות בדיונים עם מוסלמים, אנשים שאמורים להיות "האויב". ואתה יודע מה גיליתי? שאחרי חצי שעה של שיחה אמיתית, המסכות נופלות, ומגלים שהכול אפשרי. שאין באמת מלחמה בין העמים – יש מלחמה בין אינטרסים של

מעטים, שנוח להם שנִילחם. כשאתה מדבר עם אדם פנים אל פנים, אתה מגלה בן אדם. וזה בדיוק מה שפלטפורמת קונצנזוס עושה בקנה מידה גדול: מחזירה אותנו לשיחה בין בני אדם.

זו אולי הנקודה הכי חשובה לזמן הזה. אחרי ה-7 באוקטובר כולם מדברים על אחדות – אבל אף אחד לא יודע איך. אנחנו רגילים ש"אחדות" פירושה שכולם יסכימו, וזה כמובן בלתי אפשרי; אנחנו עם של דעות. אבל קואלי לא מבקשת שכולם יסכימו. היא עושה משהו חכם יותר: היא מוצאת את הנקודות שבהן *כן* יש הסכמה רחבה – ומאירה אותן. במקום להילחם על מה שמפריד, היא בונה על מה שמחבר. וכך, שוב ושוב, מתגלה שההסכמה ביניינו גדולה בהרבה ממה שחשבנו – פשוט אף כלי מעולם לא ידע להראות לנו אותה. זו לא אחדות שמוחקת את השוני; זו אחדות שמכבדת אותו, ומוצאת בתוכו את המשותף. וזה בדיוק מה שהעם הזה צריך עכשיו יותר מתמיד.
ויש בזה גם עומק. תפקידו של עם ישראל מעולם לא היה לנצח את שכניו, אלא לאחד – קודם את עצמו, ואז להאיר לעולם. "אור לגויים" אין פירושו להיות מעל כולם; פירושו להראות שאפשר לחיות אחרת. כשנדע לקבל החלטות יחד, בהסכמה ובכבוד, נהפוך למה שנועדנו להיות מלכתחילה: לא עוד עם שמתגונן, אלא

עם שמוביל. וזה, בסופו של דבר, מה שישנה את חייך – ואת חיי כולנו.

פרק 10

התוכנית והברית

איך זה קורה בפועל, והקריאה לפעולה

אז איך זה קורה בפועל? לא צריך לחכות שהממשלה תאשר, **ולא צריך לשנות שום חוק כדי להתחיל.** מתחילים מפיילוטים – וכבר עכשיו, בזמן שאני כותב את השורות האלה, כמה מהם יוצאים לדרך, במימון של אנשים יקרים שהבינו את דחיפות השעה ובחרו להשקיע בפרויקט.

הפיילוטים פועלים בכמה שלבים. תחילה, פיילוטים בקנה מידה טכנולוגי – לא משנה היכן: אקדמיות, מוסדות, עיריות. כל פיילוט פותח ערוץ משלו, כמו קבוצת וואטסאפ, ומגדיר בעצמו את הפרמטרים הדמוקרטיים והביטחוניים שלו: מי רשאי להצביע, כיצד, למי, מתי. כך כל קהילה מריצה את הדמוקרטיה הנזילה לפי הצרכים שלה. במקביל, אנחנו בונים את הקהילה על אפליקציה עצמאית השייכת לתנועה, מזמינים מומחים ויוצרי תוכן לפרסם רעיונות ולזכות באמון החברים. ורק כשיש קהילה של אלפי משתמשים פעילים ומאות מומחים – נדבר על הקמת כוח פוליטי.

וכאן חשוב להבהיר הבחנה שהיא גם עקרונית וגם משפטית: הפיתוח הטכנולוגי והתנועה הן שני דברים נפרדים לחלוטין. קואלי היא המפתחת הטכנולוגית, שמפתחת עבור קהילות וארגונים בכל העולם – כדי לשפר את הדמוקרטיה בכל רמה, מוועד בית קטן ועד ממשלות. אפליקציית קואלי היא פלטפורמה פתוחה לכולם, בכל שפה; כל אחד יכול לפתוח בה ערוץ, קהילה ואף כוח פוליטי משלו. היא אינה שייכת לשום צד פוליטי ולעולם לא תהפוך פוליטית בעצמה – היא תשתית, כמו הכביש ולא כמו הרכב. ישראל 3.0 היא דבר אחר: תנועה עצמאית שמשתמשת בטכנולוגיה כמו כל משתמש, עבורה פותחה אפליקציה נפרדת, ללא שום זיקה תאגידית לחברה שמאחורי האפליקציה, ומימונה מתנהל בערוצים החוקיים של מימון עמותות, בהפרדה גמורה. אסור, ולא ייתכן, שחברת פיתוח תממן כוח פוליטי – ואנחנו שומרים על כך בקנאות.

והמבנה האזרחי-פוליטי עצמו פשוט: שתי רשויות שעובדות יחד. רשות מייצגת (כוח פוליטי עתידי) – נציגים שנכנסים לכנסת כחברי כנסת רגילים, לפי החוק הקיים. ורשות אזרחית: כל חברי התנועה והמומחים שנבחרו, דנים בוועדות ומחליטים, וההחלטות מבוצעות על ידי הנציגים בכנסת. כך קול האזרח נכנס ישירות אל תוך החקיקה. וברגע שנציגינו יושבים בכנסת – המשחק עובר להילוך רציני.

וכאן השאלה שאתה בטח שואל: יפה, אבל שיטת הבחירות הנוכחית נעולה בחוק. איך בכלל אפשר להחליף אותה? התשובה היא הלב של כל התוכנית, והיא מפתיעה בפשטותה: **אנחנו לא צריכים לשנות שום חוק כדי להתחיל.**

מתוך התנועה תקום בהמשך רשימה עצמאית, נפרדת מהעמותה, שתתמודד בבחירות ככוח פוליטי רחב ומאחד - ככל מפלגה, לפי החוק הקיים בדיוק כפי שהוא. ההבדל היחיד הוא מה שקורה *אחרי*: הנציגים שלנו, שייכנסו לכנסת כחברי כנסת רגילים, יצביעו לפי מה שהעם הכריע באפליקציה. הדמוקרטיה הנזילה לא מחליפה את הכנסת מבחוץ – היא רצה *בתוכה*, דרך הנציגים שלנו, בלי לשנות אות אחת בספר החוקים.

וזה בדיוק היופי: אנחנו לא מבקשים מהשיטה הישנה רשות להחליף אותה. פשוט נכנסים אליה ומתחילים לפעול אחרת. וככל שיותר אזרחים יראו שזה עובד – שההחלטות שקופות, שהכוח באמת בידיהם – כך יגדל הלחץ הציבורי לעגן את השיטה גם בחקיקה, ובבוא היום גם בחוקה חדשה. אבל שינוי החוק הוא *התוצאה* של התנועה, לא התנאי להתחלתה. קודם העם חי את השינוי – ואז החוק מדביק את הפער.

וכאן הברית האמיתית, במיוחד למשפיענים ולאנשי הערך שביניכם. זו אינה שיחת טלפון של עשר דקות: "תיכנס לקואלי, תעלה סרטון בשבוע, תקבל טוקנים, ומישהו מאחורי הקלעים ירוויח." ממש לא. זו ברית: הנה מה שאתה נותן, הנה מה שאתה מקבל, והנה האידיאולוגיה שמאחורי הכול. יש ספר מאחורי זה. אנחנו בונים משהו יחד, בשקיפות מלאה, ששייך לעם.

ומה נתקן בפועל? הראינו כבר את ההלוואות ללא ריבית. קח עוד דוגמה, וזו סוגרת מעגל מתחילת הספר: המשטרה. במקום גוף שמפחיד ומחלק דוחות – כמו אותו דוח פנגו שבו פתחנו – משטרה שתפקידה לייעץ ולחנך, כמו בפינלנד. ביטוח רכב ציבורי ללא מטרת רווח, שמחזיר עודפים לאזרחים. ו-AI לניהול תנועה חכם שמקצר את הזמן בכביש, בלי מעקב ובלי ניצול נתונים. אלה רק דוגמאות: מדינה שבנויה לשרת, לא להעניש.

וכדי שלא יישאר הכול בגדר הבטחות – הנה התחייבות. אלה כמה מהצעדים הראשונים שנפעל להם מרגע שנזכה באמון, לא כדי "לשלוט", אלא כדי לפתור:

• לעבוד למען כל אוהבי ישראל, בלי יוצא מן הכלל – מימין ומשמאל, יהודים וערבים, כל גווני הקשת.
• לכנס את ראשי הדתות לדיון על שלום אזורי, ולנהל שיחות עם כל מי שאינו תומך – כדי להפוך אויבים לשותפים, או לפחות שיניחו לנו לעבוד.
• להקים ועדות מומחים, נבחרות בידי העם, בתחומים הבוערים: יוקר המחיה והדיור, ביטחון, חינוך, בריאות וסביבה.
• לפעול להורדת מחירי הדיור – ייבוא חומרים, בנייה מהירה וזולה, והחזרת אדמות לעם.
• לאפשר הלוואות ללא ריבית לרוכשי דירה ולנזקקים.
• להקים מערכת משפט דיגיטלית, זמינה לכל אזרח בכל שעה.
• להתחיל בכתיבת חוקה חדשה – שכל סעיף בה יאושר בידי האזרחים עצמם.

זו אינה רשימת הבטחות. זו הדגמה של מה שנעשה אפשרי כשהכוח חוזר לעם.

✦ ✦ ✦

וזה דחוף. ישראל 2.0 קיבלה סטירה עצומה ב-7 באוקטובר, והתשובה לזעזוע כזה אינה יכולה להיות "נמשיך כרגיל". אי אפשר לשקר לעצמנו ולהאמין שהחלפת ראש ממשלה אחד באחר תשנה משהו

מהותי. כל עוד נחיה תחת אותו מנגנון ניהול – נקבל את אותן תוצאות. "More of the same" זה לא שינוי.

שיקום המדינה מתאפשר רק בתנאי אחד: שנשדרג את שיטת קבלת ההחלטות בינינו. אי אפשר לתקן חברה כשנשארים כלואים בתוך אותו מבנה ששבר אותה מלכתחילה. אחרי השואה, הדבר היחיד שאיפשר לעם ישראל להשתקם לא היה עוד ניסיון לתקן מבפנים – אלא שינוי קונספציה עצום: הקמת מדינה עצמאית. זה היה מעבר לעולם חדש. וזה בדיוק מה שנדרש מאיתנו שוב היום.

הדבר היחיד שחסר הוא שאתה, הקורא, תעבור – בתודעה ובמעשה – לישראל החדשה. רבים כבר עברו. אם הגעת עד לשורות האלה, אין לי ספק שאתה כבר מהם. עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה. אז נותרה שאלה אחת בלבד: האם אתה מוכן לזוז?

פרק 11

החזון

דרך האמצע, הנביאים, ומודל לאומות

אז לאן כל זה מוביל? עם ישראל תמיד היה במקום מיוחד: לא בקצה הימני, לא בקצה השמאלי, אלא בדרך האמצע – דרך האמת. כמו שאדם עומד על שתי רגליו וזקוק לימין ולשמאל כאחד, כך חברה בריאה זקוקה לחרדים ולחילונים, לשמרנות ולפריצת גבולות, לביטחון ולחופש. לא לנצח זה את זה – לאזן. וזה אולי הכישרון העמוק ביותר של העם הזה: להחזיק שני הפכים יחד, ולהפוך אותם למנוע.

מגילת העצמאות שלנו הושתתה על חזון הנביאים – לא על כוח, לא על כסף, אלא על חזון של צדק. תפקידנו פשוט להמשיך אותו: לחשוב מחוץ לקופסה, ולהפוך לאומה הוגנת ומאוזנת, שתהיה מודל לשאר האומות. לא כי אנחנו טובים יותר – אלא כי מישהו צריך להראות שאפשר אחרת. והנה מה שהופך את הרגע הזה למיוחד: הדבר אפשרי היום יותר מתמיד, כי יש לנו סוף־סוף את הכלים; הכרחי היום יותר מתמיד, כי המשבר לא ייתן לנו לחכות; ויש לו סיכוי אמיתי להצליח היום יותר מתמיד, כי אנשים, בעם ובעולם, כבר מוכנים.

✦ ✦ ✦

ויש כאן עומק שראוי לומר במפורש. בספר דברים פרשת עֵקֶב, משה מחדד נקודה, שכל מי שרוצה לבנות כאן חברה חייב להבין: הארץ שאליה אנו נכנסים אינה ככל הארצות. מצרים עובדת לפי טכניקות ידועות – משקים אותה והיא מצמיחה. אבל ארץ ישראל היא "לִמְטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מָּיִם" – תלויה בגשם מן השמים, כלומר תלויה בהתנהגות יושביה. זו ארץ שדורשת מאיתנו להתנהג נכון. ושים לב – ואת זה חשוב לי להדגיש: איני מדבר על רמה דתית, אלא על חוק חברתי, על אותם כללים שמאפשרים חברה מאוזנת, צודקת ובריאה.

כי מנגנון בלי ערכים הוא מכונית בלי נהג. לכן חשוב לי לומר משהו על הערכים עצמם – לא כדי לכפות, ולא כדי להאשים איש, אלא כדי להראות איך הם פותרים בעיות אמיתיות.

ואל תחשוב שזה נעצר בגבולות ישראל. הפלטפורמה שבנינו כבר מבוקשת מעבר לים – פנו אלינו כבר מכמה מדינות שראו את מה שאנחנו בונים ורוצים אותו אצלם. וזו בדיוק הכוונה: אחרי שנוכיח את הדרך כאן, בבית, נפתח את קואלי לכל העולם – בכל שפה, לכל

קהילה. כל ארגון, ציבורי או פרטי, כל עירייה, כל תנועה, ואפילו כל DAO – יוכל להגדיר בתוך האפליקציה את כללי המשילות שלו, ולהתחיל לנהל את עצמו אחרת. זו המשמעות המעשית של "אור לגויים" בעידן הזה: לא נאום – תשתית. ישראל תראה שאפשר, והעולם יאמץ.

ויש עוד דבר שמאחד אותנו – עמוק מכל מחלוקת. רובנו, על כל גווני העם, מאמינים בבורא עולם אחד. יהודים, מוסלמים ונוצרים – כל אחד בדרכו – נושאים בתוכם את אותה אמונה בסיסית: שיש משהו גדול מאיתנו, שברא אותנו לתכלית. וכשאנחנו זוכרים את זה, המריבות הקטנות מתגמדות. איננו כאן במקרה, ואיננו כאן רק בשביל עצמנו. יש לנו ייעוד משותף – לבנות חברה שהבורא יתגאה בה. וזו אולי המטרה העילאית ביותר שיכולה לאחד בין אנשים: לא אינטרס, לא פחד, אלא תחושת שליחות משותפת.

✦ ✦ ✦

וזה אינו תלוי אלא במעשה קטן של כל אחד ואחד מאיתנו – מתוך אמונה וביטחון, ובעיקר, מתוך שמחה וטוב לב.

בואו נהיה שותפים

הגעת עד לכאן – וזה כבר אומר משהו. אם החזון הזה מדבר אליך, אני מחפש דווקא אותך. לא מעריצים – שותפים אמיתיים לבנייה:

מומחים – בכלכלה, בביטחון, במשפט, בחינוך ובטכנולוגיה – שרוצים להשפיע על ההחלטות בלי להיכנס לפוליטיקה.

נציגים ומובילי דעה – שמוכנים לשאת את הבשורה ולייצג אותה.

תורמים, משקיעים ושותפים – שמבינים שזו אינה עוד השקעה, אלא בנייה של תשתית ששייכת לעם.

וכל מי שיכול לפתוח דלת, לחבר בין אנשים, או פשוט לתרום מזמנו ומכישרונו.

שתי אופציות לפניך:

הבן את התנועה
כל מה שמאחורי הספר: החזון, הפיילוטים, המסמכים הרשמיים, ואיך מצטרפים כשותפים.
israel3.org.il

דבר איתנו והשתתף. לכל מי שרוצה לקחת חלק: במימון, במומחיות, ברעיון, בקשרים – או פשוט לקבוע פגישה. זו הדלת לשיחה איתי ועם הצוות.

impact.coali.app

עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה. אבל גם הדרך הארוכה ביותר מתחילה בצעד אחד – ובשותף אחד.

תודה לך.

לוי יצחק משה